

2. Головаха В.І. Використання «Бістиму» для профілактики і лікування гастроентериту в цуценят. Матер. IV Міжнар. наук.-практ. вет. конф. з проблем дрібних тварин: Збірка. Одеса: Фінікс, 2005. С. 12–14.

3. Карпук Е.Г. Нозологический профиль заболеваний у собак с нарушениями в пищеварительной системе. Молодёжь – науке и практике АПК: Матер. 101-й Междунар. науч.-практ. конференции студентов и магистрантов, Витебск, 26–27 мая 2016 г. УЩВАВМ. Витебск, 2016. 396 с.

4. Бендерська К.В. Фармакотерапія гастроентеритів у собак. Матер. X Всеукраїн. наук.-практ. конференції «Перші наукові кроки – 2016»: Зб. наук. праць / за заг. ред. І.М. Бендери, Ю.І. Панцира, В.І. Дуганця. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2016. 454 с.

УДК: 636.2.053.2.083.37

ПЛІКУС Я.М., магістрант

Науковий керівник – **ГОЛОВАХА В.І.**, д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: plikus1995@gmail.com

ПРОФІЛАКТИКА ВНУТРІШНЬОЇ ПАТОЛОГІЇ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ ФЕРМИ *BREDDAIRY* (USA)

Згідно зі спостереженнями, здоров'я стада великої рогатої худоби залежить від закладки фундаменту ферми, правильної заготівлі кормів, правильного поводження персоналу з тваринами. Найголовніше до тварин треба відноситися як до компаньйона, а не як до об'єкта для отримання прибутку.

Ключові слова: профілактика, велика рогата худоба, корови, телята, годівля, кетоз, аліментарна диспепсія.

З давніх часів клініцисти на перше місце ставили профілактичну медицину. Відомий професор М.Я. Мудров теж віддавав належне медицині профілактичній: «Легше профілактикувати хвороби, ніж лікувати їх». Цих же принципів дотримується й ветеринарна медицина [1].

Основою профілактики внутрішніх хвороб тварин є повноцінна годівля, якісні корми і вода, моціон, контроль за станом обміну речовин і здоров'я тварин [2].

Однак, не завжди ці принципи дотримуються на молочно-товарних фермах, що нерідко призводить до передчасного вибракування високопродуктивних тварин.

Маючи досвід стажування на МТФ в США, хочу поділитися організацією профілактичних заходів на МТФ.

Мета роботи – вивчити методику профілактики внутрішніх хвороб у великої рогатої худоби в умовах ферми BredDairy (США).

Хороший лікар той, який не лікує, а профілактує. Протягом усього життя з твариною стаються різні зміни як фізіологічні, так і патологічні. Тому хочу поділитись враженнями про профілактику внутрішніх хвороб великої рогатої худоби в умовах молочної ферми BredDairy, яка знаходиться в штаті Мінесота, США.

На фермі 250 голів великої рогатої худоби, з них 120 – дійне стадо, 100 гол. телиці 3–18 місячного віку і 30 телят до 3 місяців. Тварини утримуються у двох

будівлях, одна з них – це ангар з трьома стінами, бетонною підлогою і покрівлею. В цьому ангарі утримувалися телиці від 3 до 18 місяців. Для кожної вікової групи був свій окремих загін. Останній був загін нетелів від 15 до 18 місяців, які там утримувались з бугайом-плідником. Через деякий час їх перевозили в ангар, де на глибокій підстилці знаходилися корови сухостійного періоду і тільні телиці. Раціон у телиць усіх вікових груп був однаковий, лише змінювалася кількість корму. У іншому ангарі було 5 відділень: в першому – на глибокій підстилці знаходилися сухостійні корови і спаровані телиці; другому – лактуючі корови; в третьому, яке знаходилося перед доїльною залою, – корови перед доїнням; у четвертому – корови перед отеленням із невеликим загородженням для телят до 7-денного віку; у п'ятому відділенні – доїльна зала.

На фермі дотримуються правил, які слугують запорукою успіху здоров'я корів [3]. Корів переводять в перше відділення за 2 місяці до отелення. Корів пізнього сухостою після консервування вимені переводять у родильне відділення. Після отелення, телят забирають від матерів не пізніше, ніж через 4 години. Молозиво від матерів випоюють не пізніше 2-х годин після народження. Корова перебуває одну добу після отелення, після чого її переводять у відділ для лактуючих корів, а телят – в окремих бокс на вулицю. Телятам протягом трьох днів випоюють молозиво матері, а в подальшому до 2 місяців – молоко-замінник.

Годівля є одним із головних аспектів здорового і продуктивного життя [4]. Раціони на фермі склалися компанією, з якою заключено договір. Раціони змінювалися кожного місяця відповідно до якості корму. Для цього представник компанії приїжджав, відбирав зразки заготовлених кормів і проводив дослідження. Одним із правил фермера було зробити умови проживання тварини такими, щоб вона отримувала найменше стресу за своє життя. Мається на увазі щоденний стрес: домінантність у стаді, недостатня кількість місць біля кормового столу, проблеми зі стійлами (тверде, коротке, незручне, посторонні предмети), невдале проектування корівника (відстань, яку тварина повинна долати щоденно для того щоб лягти або поїсти). Цьому приділяється увага ще при складанні плану корівника. Слідкують, щоб стійло було довжиною не менше 2 м, прохід між стійлами складав ширину 4 корів поруч поставлених, щоб на одну поїлку було 50 корів, місце біля кормового столу було не менше 60 см. Підлога має бути неслизькою, ребристою. Щоб у літній період тварини не відчували спеки, над стійлами висить 8 вентиляторів. Стіни ангара в літній період підіймаються. Оскільки влітку температура повітря підвищується до 35 °С, біля кормового столу приладнано орошувальну систему з датчиком температури. Освітленість кормового столу відбувається по всій його довжині, що дає змогу коровам споживати корм протягом усього столу, а не в місці найбільшого освітлення, та надходження туди свіжого повітря.

Тобто, як такої профілактичної роботи на фермі не проводять. Запорука успіху – це створення із самого народження відповідних умов. Профілактику кетозу проводять протягом 2 місяців до отелення і 3 місяці після нього. Сухостійні корови повинні бути правильної кондиції (№3 BCS, не товсті). Збалансовано раціон сухостійних корів – більше кукурудзяного силосу, ніж бобового сінажу. У сухостійний період згодують один фунт мінеральної добавки для сухостійних корів Bio-Sel – це дуже важливо. Слідкують, щоб корова у сухостійний період не набрала масу тіла. Кожній корові після отелення задають препарати кальцію внутрішньо, і переводять на раціон лактуючих корів.

Упродовж лактуючого періоду слідкують за запахом молока при кожному доїнні. Якщо виявляють запах ацетону, корові один раз на добу вводять пропіленгліколь, до того часу поки корова не стане добре поїдати корм і не зникне запах ацетону в молоці.

Найчастіше на фермі зустрічаються хвороби передшлунків: ретикуліт, зміщення сичуга вліво, ацидоз рубця. Однак, цими захворюваннями впродовж року хворіє 2–3 % тварин. Серед молодняку на МТФ найчастіше проявляється аліментарна диспепсія. Нею хворіють 10–20 % тварин. Однак, загибелі впродовж декількох років на фермі не було. На фермі вибраковують корів здебільшого після п'ятої лактації, через пододерматити та ламініти причиною яких є бетонна підлога.

Отже можна зробити висновок, що нам відомо, якими мають бути умови утримання, якісна годівля, догляд. Проблема в тому, що не всі ферми приділяють цьому увагу, як за кордоном. На це потрібно кошти, починатися має від закладки фундаменту ферми, правильної заготівлі кормів, навчання персоналу правильного поводження з тваринами. Насамперед, ми повинні любити своїх тварин і ставитись до них так, якби ми хотіли, щоб ставились до нас, а не відноситись до них як до об'єкта прибутку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко та ін., за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч.1. 528 с.
2. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: практикум / В.І. Левченко та ін. Біла Церква, 2000. 224 с.
3. Проваторов Г.В., Ладика В.І., Бондарчук Л.В. Норми годівлі, раціони і поживність кормів для різних видів сільськогосподарських тварин: довідник / за ред. В.О. Проваторова. Суми: Університетська книга, 2009. 489 с.
4. Выращивание телёнка от рождения до высокопродуктивной коровы: технологические, кормовые и ветеринарные аспекты: учебник / Л.И. Подобед и др. под общ. ред. проф. Л.И. Подобеда. 2017. 580 с.

УДК: 619:616.24–002:616-085

ГУРОВ Д.О., студент 4 курсу

Науковий керівник – **ГОЛОВАХА В.І.**, д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

nauka@btsau.kiev.ua

ЗМІНИ ПОКАЗНИКІВ КРОВІ У ТЕЛЯТ ЗА КАТАРАЛЬНОЇ БРОНХОПНЕВМОНІЇ

Згідно з проведеними дослідженнями встановлено, що у телят, хворих на катаральну бронхопневмонію, змінюється гематологічний статус, який вказує на розвиток мікроцитарної анемії (олігоцитемія, олігохромемія, зниження гематокритної величини, мікроцитоз), гепато- і кардіопатії (гіпопротеїнемія, гіперферментемія АсАТ і АлАТ) та зниження гуморального імунітету (низькі величини загальної кількості імуноглобулінів).

Ключові слова: телята, катаральна бронхопневмонія, кров, лейкоцитоз, еритроцити,